

Zakboek voor kiezers

Arne Schaddelee

Zakboek voor kiezers

Wat je moet weten over Tweede Kamerverkiezingen

Zakboek voor kiezers

Arne Schaddelee

Eerste druk, september 2025

© Berghauser Pont Publishing, Amsterdam, 2025

www.berghauserpont.nl

ISBN: 9789493376120

NUR: 823

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

No parts of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

Belofte

Mensen die gekozen willen worden doen het vaak: iets moois beloven. Mag ik als schrijver hetzelfde doen? Ik beloof je dertien glasheldere hoofdstukken over verkiezingen. Simpel in opzet, maar wel met diepgang. Ik neem je mee in het verhaal van onze democratie. Waarom zijn er eigenlijk verkiezingen? En hoe werkt het allemaal? Dit boek helpt je om onze democratie beter te begrijpen.

In ieder hoofdstuk staat uitleg, maar we gaan ook de diepte in met spannende citaten, bronnen om je verder te verdiepen, lijstjes om snel iets te checken, waargebeurde verhalen en ik sluit steeds af met een samenvatting van het hoofdstuk in vijf seconden.

Zo stap je straks zelfverzekerd het stemhokje in.

Inleiding

Het verhaal van onze democratie begon lang geleden, maar is ook vandaag nog actueel. Het is een verhaal met veel lagen en veel spelers, maar eigenlijk gaat het over onszelf. In de democratie gaat het uiteindelijk over kiezers zoals jij en ik, die steeds weer keuzes maken.

Toch blijft de betekenis van het begrip democratie een zoektocht. Wat is het precies? Laat de praktijk niet zien dat er toch veel mensen afgehaakt zijn en geen inbreng hebben? Wat doe je als een meerderheid de democratie wil afschaffen? En hoe zorg je ervoor dat een democratie in crisistijd toch goed blijft werken?

In dit boek begin ik dichtbij: het eerste deel gaat over ons, de kiezers. Waarom we kiezen, wie die kiezers zijn, hoe we tot keuzes komen en wat onze rechten zijn. Maar ook hoe je zelf gekozen kunt worden. Vervolgens gaat het in deel twee over de verkiezingen en het proces daaromheen. Over verkiezingscampagnes, winnaars en verliezers, uitslagen en coalities.

Tot slot zoomen we in op de bredere betekenis van de democratie. Wat is daar eigenlijk voor nodig? Hoe houden we dat in stand? En zijn er alternatieven? Want zelfs onze democratie zélf is een keuze.

Inhoudsopgave

DEEL I - DE KIEZER

1	Waarom kiezen?	3
2	Hoe kiezen we in Nederland?	15
3	Wie mag meedoen aan de verkiezingen?	31
4	Wat valt er te kiezen?	41

DEEL II - VERKIEZINGEN

5	Op campagne	51
6	De verkiezingsdag	73
7	De uitslagen	81
8	Na de verkiezingen	89
9	Omgaan met meningen en idealen	97

DEEL III - DEMOCRATIE

10	Hoe je als kiezer betrokken blijft	103
11	Steunpilaren van onze democratie	109
12	Alternatieven voor de democratie	119
13	Jij kunt de democratie versterken	129

	Dit boek in twee minuten	139
	Nawoord	141
	Bronnen	143